

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آیلغ (۳۵) غروشدور .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آیلغ (۹) فرانقادر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشندر .

§

• سلاکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدله یازیلر اعاده
اولونماز .

الممنونیه

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لق مجموعه اسلامیه در.

اخطارات

رساله مزدن آلمدیغی کوسترمک شرطیله
بتون یازیلر هر هانکی بر خزن طرفنان
اقتباس اولونه بیایر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره نوموسو محتری
بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لریشک فرانسزجه ده یازلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی، ان نه یه د ثراولدیغنک
راضعا ییلدیلمسی دجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول نع . اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عرب مسلمانلارینی انتباهه دعوت

«البلاغ» جریده سی «السیاسة فی اسبوع» عنوانیه صلحدن صوکر اوروپانک عمومیت اعتباریه شرقده کی سیاستنک نقطه توجهنی ایضاح ضمننده یازدینی بره مقاله ده عثمانلی مسلمان عالمنک بالقان هرج ومرجنی متعاقب تسویلات اجنبیه دن قورتوله رقی و صلاحه دوغری یوروپا ایچون فرصت بولمق خصصه و صنده کوجاک چکمکه اولدیغنی سویله یور . مسلمانلرک عد و بی امانی اولان روسیه دولتک هیچ یوقدن ایجاد ایتدیکی ارمنی مسئله سی حقنده اوروپانک ، بالخاصه روسیه نک عثمانلرله ، مسلمانلرله قارشى تعقیب ایتدیکی سیاست ، ارمنلرله قارشى حسن ایدیلن بررحم و شفقت نتیجه سی اوله یوب دوغروندن دوغریوه عالم اسلامه قارشى بسله نن عداوتک ، سوء نیتک بر نتیجه سی اولدیغنی یازیور . صوکر اساساً عرب عرقه منسوب اولمیان بعض سوریه لی ، لبنانی خرسیتیانلر ایله نصلسه اخوت اسلامیه لرینی اونودان بعض مسلمان عربلر واسطه سیله فرانسه حکومتک چه ویردیکی ، چه ویرمک ایسته دیکی تسویلاتی ذکر ایدیور . عرب مسلمانلارینی بو خصوصده انتباهه دعوت ایدیور . صوکراده دیورکه :

« روسیه ایله فرانسه نک تعقیب ایتکده اولدقلری سیاست عثمانلی مسلمانلق عالمی ایچون پکده اینی دکدر . ارمنی مسئله سی حل ایدیلش اولماقده برابر ، عرب مسئله سی آرتق حل ایدیلش دیمکدر .

باب عالی ایله عربلر آراسنده منعقد اتفاق عربلرک اکثریت عظیمه سی طرفندن آلتیشلرله قارشولاندی . آرتق نتیجه سنه انتظار اولنیور . فقط بو خصوصده فرانسه نک ایشه قارشمی هیچ بروقت خیری نتیجه لرویرمز . طبیعتلرله ، جبلتلرله عثمانلی اولان بالعموم سوریه لیلرک اصلاحات طلبی امرنده یابانچیلری قاریشدرمق سزین یاکنز کندی حکومتلرله آکلاشمه لرلی لازمدر ... باب عالی ده عربلرله قارشى وعد ایتدیکی اصلاحاتی اجرا ایتک خصوصنده قطعاً تردد کرستر . مهملیدر . تورک ، عرب بز بالعموم مسلمانلرده وطنمک اجنبیلردن محافظه سی اوغورنده ال اله ویرم ، اتفاق ایدم ؛ اجنبیلردن صاقینالم ؛ چونکه بونلرک ضررلری همزه عائد اوله جقدر ؛ چونکه بونلر همزه دشمندر ، آنلرک تسو . یالاترینه آلدانیمه لم ؛ بوکون فرانسه نک تونس ، مراکش ، جزائره کی اجراءات ظالمانه سی اونویمه لم ... ارمنیلرک روسلرله آت اولدقلری کی ، بزده فرانسلرله آت شر اولیمه لم ... »

دینک ساخته مدافعلری

قونیه ده چیقان «بالاق» غزته سی «هپ عینی نقرات» عنوانیه یازدینی بر باش مقاله سنده دین مینمیزک اوتهدنبری ارباب احتراض و سیاست طرفندن الت اتخاذ ایدیلکده اولدیغنی بیان ایدیور . بو صره لرده ینه اوتده بروده «دین کیدیور ! ...» ترانه لرینک ایشید . یلکده اولدیغنی سویله یور ، بونک نقدر عظیم افتراقلرله ، تفاقرله سببیت ویرمش اولدیغنی خاطر لاتدقندن صوکر ایدیورکه :

«بو ترانه هر انتخاب زمانده تکرر ایتکده ، تأمین منافع و تسکین احتراض قیلندقندن صوکر ا اونودیلقدن ایدی . بونک اک واضح دلیل ده ایتالیا و بالقان محاربات مشمره . نده پک رعنا بر صورتله تجلی ایدر . او محاربات

و فلاکت زمانلرنده بو قادر ملک الیزدن کیتمش ، یوز بیکارچه اهل اسلام انواع فجایعه اوغرادیلش ، قتل عام ایدیلش ، اسلام قیزلرینک عصمتلری چاک چاک اولنش ، جامعلر ، مسجدرلر ، کلیسارلر ، میخانلرله ، کرخانلرله تحویل و قبهرلرینه صلیبلر ، منارلری ییقیلهرق یرلرینه نافوسلر قونولش ایکن «دین کیدیور !» فریادینی ورد زبان ایدنلردن هیچ بری اورته ده کوروغمه مش ، میایونلرجه دین قارده شنک فعلاً دکل ، قولاً بیله امدادینه شتاب ایتمه مشدی . حالبوکه اسلام دینی ، اسلام ناموسی ، اسلام عصمتی ، اسلام شرفی او وقت کیدیوردی ... ای صفوت قلب صاحبی اهالی ! آرتیق عقلکیزی باشکزه طوبالایکیز ، دین کیدیور ، دیه سزی آلداتهرق تنفع ایتک ، یک دیکریکزه دوشورمک ایسته یلرک اغنالاتنه قایلیمیکز ، دین ، وطن خانلری طرفندن نشر اولنان «قوم جدید» و امثالی کتابلرله چه ویریک ایسته نیلن فیریلدلرله اصلاً قولاق آصماییکیز ... »

غایه ملی ، وحدت ملیه

«طرسوس» غزته سنک بر مقاله سنده تربیه اجتماعی و اخلاقیه نک اکسیکلکی موضوع بحث ایدیلیور . اتحادک فائده لی ، تفرقه نک ضررلی اولدینی سویله ندیکی حالده بونک صورت اجرایی بزجه مجهول قالدیغنی ، بو حالک بوتون افعال و حرکاتمزده مشهود اولدیغنی سویله یور . بزده اکثریت ، بلکده همان عمومیت اعتباریه بر غایه ملیه اویانه مدیغنی ، بر حرکت ملیه باشلايه مدیغنی آکلادیور و بونی بر چوق احوال ایله ایضاح ایدیور . مثلاً اجتماعلرنده کی غایه سزلکی آکلادیرکن دیورکه :

«قهوه خانلرده ، قلوبلرده اوتده بروده طوبالانیورز . فقط بو طوبالانیلرک هیچ بری بر مقصد ملی اجتماعی دوشونه رک دکل . همان بیلیمه رک ؛ غیرمنتظم بر جریان تابع اولهرق ؛ طوبالاندیغمز یرده ده دیدی ، قودیلر ، اعتراضلر ، مالایینیلر ایله وقت کچیره رک داغیلوب کیدیورز . مادی بر فائده کورولینجه ، ملی برلذت دویولمايجه ایکنجی بر اجتماعه کیتمه کیمسه نک آرزوسی اوله یور ... مسلمانلرک امتزاج سزلقلرینی ، اتحاد سزلقلرینی ایضاح ایدرکن ده دیورکه :

«حکومتلرک ، ملتلرک بری قانولیک ، بری اورتودوقس ، بر دیکری پروتستان اولدینی حالده یک دیکریله اتفاق ایدیلورلرله بز هممز مسلمان ، هممز عینی دینه سالک و بریغمبرک امتی اولدیغمز حالده نه دن برلشه مه یورز . نه لرلی پایلاشه مه یورز . نه دن بو درویشدر ، بوخواجادر ، بو یرلیدر ، بو مهاجردر ، بو زکیکندر ، بو فقیردر ، بو صوفیدر ، بو آلافرانهدر ، بو آلاتورقه در ، بو شالوارلیدر ، بو پانتالونلیدر ... دیورز . عجباً هممزک مسلمان اولانلغمز ، هممزک غایه خصوصنده ملتیزک ، اسلامیتک ته ایسی خصوصنده برلشمکمز اتحاد مزه کفایت ایتمه یورمی ؟»

شیرین

دار الخلافه :

سلطان عثمانه ازل دربر نوطی — بره زیلیا حکومتی نامنه انکاتره دستکاهلرنده انشا ایدلکده اولان «ریو دوزانه یرو» سوپهر درید نوطی عون حقه حکومت عثمانیه طرفندن اشترا اولونمش و «سلطان عثمان اول» تسمیه قانمشدر . دولة الخلافه نک بقای موجودیتی ایچون

طوبیاری کوسته‌رک اجرا ایستد یکی وعظ ونصیحتلر سایه‌سندده بر چوق رؤسا وعصاة عرض اطاعت ایتش ایسه‌لرده «البرکات»، «البوهایش»، «الزیاد» قبیله‌لری سرکش‌لارنده ثبات ایتکده اولدقلری کوریلش؛ بونک اوزرینه شدتلی بر حرکت عسکریه اجراسنه‌قرار ویریه‌رک‌طوبلرک، ماوزرلرک، آغزلری بونلرک اوزرلرینه چه‌ویریلش، تحصن ایستکلری اسکی بجمده برچوق قلعه‌لری یقیلمشدر. عن قریب فتنه‌نک تمامیه اوکی اله‌جفی‌امید ایدیلکده‌در. § ظفیر عشرتیه معابر قبیله‌لرینک بعض قوللری آراسنده مصادمه‌لر و قوعه کلش، فقط ظنیر، معبره غالب کلرک برچوق دوملری غصب ایتشلردر. § غزه عشرتینک بعض قبائلی ایله «شمر» عشرتی آراسنده مصادمه‌لر و قوعه کلکده‌در.

ایشته مسلمانلرک حالی ... بوتون عالم کفر طوبلریله، تفتکلریله، یالانلریله، حیله‌لریله، بوتون آغیرلقلریله اوزرلرینه یوکه‌ندیکی حالده، بوزوالیلرده تعلیمات قرآنییه بوسبوتون فراموش ایدهرک‌کندی آرالرنده بوغوشیورلر. عجبا، بونک نره‌سنه مسلمانلق دیمه‌لی، کندی آرالرنده بوغوشان، قلنج‌لریله، طوبلریله، تفتکلریله، حسد‌لریله، یالانلریله بوتون احتراصلریله یک دیکرینی باتیرمه‌چالیشان، یک دیکرینی محو ویریشان ایتک‌ایچون اهل کفرایله، اسلامیت دشمنلریله قارشلی قارشلی‌یه، یوز یوزه کلهرک فصیلداشان مسلمانلق عالمی، فصل اولورده دشمنلرینک هجومه کوکس کره‌بیلیر؛ فصل اولورده، حیثیت و ناموسنی محافظه ایدهرک یاشامق حقنه مالک اولدیغنی عالمه آکلاده‌بیلیر؟

بو یوک رمز، عصرلردن بری اویویان، عصرلردنبری غفلت ایچنده پویان اولان، قلبنده ذوق دینی، دین محبتی دویمایان، بوتون مسلمانلرک قارده‌ش اولدقلرینی آکلایان، قلبنه قسوت کلش زواللی مسلمانلری طریق حقنه هدایت ایتسون؛ قلبلرمزده کی قسوتی ازاله ایدهرک ایمان نوری ایله نورلاندیرسون‌ده بزده محبت دینییه اویانسون؛ ظلمت، فترت وادیسندن قورتولهلم. حق ایله باطلی سچهرک دوستلرمیز ایله دشمنلرمیزی فرق ایدلم؛ پاک، مطمئن برقلب ایله منور، مسعود برحیاته کیرلم..

آرناوودلق :

مسلمانلر آرناوودلرله خرسیتیانلرله صلح‌لرله مار... — خرسیتیان دولتلر طرفندن آرناوودلق حکمداری تعیین اولونان پرنس ویدکانون‌مانی نهایترینه دوغری آرناوودلغه کله‌جکمش. آرناوودلرک حس ملی ایله متحس اولمایان بکارندن بعضلری‌ده قراللرینی استقبال ایچون عزیمت ایتشلرمش. آرناوودلق منابعدن ایشیدیلدیکنه کوره شالده‌کی آرناوود مسلمانلری، اکثریت عظیمه‌سی دین اسلام ایله متدین اولان آرناوودلغه بر خرسیتیان قرال انتخاب ایدیلسندن پک زیاده متأثر کورونیورلر. حتی نه‌لرده کی چولوق چوجه، قادیلرله وارنجه‌یه قادیار بوتون آرناوودلر بر خرسیتیان قرال‌تابع اوله‌نک، برخلیفه‌نک‌الی آلتندن چیقوب‌ده بر دین دشمننه بیعت ایتنه‌نک چیرکن برایش اولدیغنی تقدیر ایدیلر. هر نه‌لده سه‌وتمکدن زیاده بر ماتم علامتی وارد. وقتیه او کورولتورلر، فلاکتلر ایتاسنده تقدیر ایدیله‌مین او آجی حقیقتلر یواش یواش آکلایدیغه باشلامش، بو حاللره سببیت ویرنلر لغت‌لریله یادایدیلکه باشلامشدر. هله حکومت موقتیه‌نی تشکیل ایدنلر ایله بو قرالی انتخاب خصوصنده ایشه قاریشانلره، بالخاصه آرناوودلرک مسلمان اولدقلرینی دوشونیه‌رک کلکه جسارت ایدن پرنس ویده قارشلی بو یوک بر انفعال حکمفرمادر. بو انفعال کونندن کونه آرتقده، حتی غلیان حالی آلمقده اولدیغنی‌ده علاوه اولنیور...

اختیار اولونان بوفدا کارلق، بوتون عثمانلی و اسلام‌عالمنده شدید غلیانلری، مسرتلری موجب اولمشدر. هر طرفده بوتون مسلمانلر قوران حیثیه کلیتلی اعانه‌لرده، فدا کارلقلرده بولونمقده‌درلر. مسلمانلر بویله اثر حیات وفدا کارلق کوستردکجه شوکت قدیمه‌نی ان‌شاء‌اه آز زمانده اعاده‌یه موفق اوله‌جقلردر. جناب حق فوز و فلاح احسان بویورسون.

حیات حضرت محمد صاحب‌بنک‌غریب بره‌قلمی. — «حیات حضرت محمد» نامیه‌انتشار ایتکده اولان اثرک صاحبی مشروطیت‌دنبری هیچ بر جدی اثر نشر اولمادیغنی و فقط کندی اثرینک جدیتی رغبت عامه‌یه نائلیتنه سبب اولدیغنی بیان ایدیور. هر کس مالی سورمک ایچون دلدیکی یولده مدح و ثنا ایده‌بیلور. لکن کندی مالی مدح ایتک ایچون سائرلرینه بر حصه تعریض چیقارمه‌صلا. حقیقه اولماق لازم کلور. بر کره باب عالی جاده‌سندده کی کتبخانه‌لرک جامکانلرینه باقیله‌جق اولورسه درت بش سته‌دنبری دینی، سیاسی، علمی و ادبی نیجه آثارک انتشار ایتدیکی کوریلور. بونقظه نظرندن ادعاسی مردوددر. بوندن بشقه آنک شو ادعاسی کندی علمیه‌ده بر دلیل تشکیل ایدر؛ چونکه مقایسه ایدیلرسه کندی مالی اولق اوزره نشر ایتکده اولدیغنی اثرک مباحشدن قسم اعظمی عبارده‌جه بعض تعدیلات ایله همان حرفیاً محمود اسعداندینک «تاریخ دین اسلام» ندن اقتباس ایدیلدیکی و حتی بعضاً بو اقتباس‌ده خطا ایدرک تنقیدمزه دوچار اولدیغنی کوریلور. حالبوکه «تاریخ دین اسلام» ک جلد مکسی کرچه‌دور سابقده انتشار ایتش ایسه‌ده مدخل قسمیه جلد مدنیسی مشروطیت‌دن مؤخر نشر اولمشدر. اگر بوجدی بر اثر دکسه آنک اکثریت اوزره عادتا بر قویه‌سی دینک اولان «حیات حضرت محمد» ک دخی جدی اولماسی لازم‌کلیر. اصل شایان حیرت اولان جهت «تاریخ دین اسلام» مؤلفنک نیجه سنه‌لک مساعی نتیجه‌سندده حصوله کتوردیکی بر اثری بعض علاوات ایله بشقه‌سی طرفندن طبع و نشر اولمادیغنی کوروب طورر ایکن پروتستو ویا اقامه دعوایه تشب ایتمه‌مسیدر. کرچه بوجهت بزه عائد دکدر، لکن حقیقتک بویله اولدیغنی میدانده ایکن دیکر آثار جدیه اصحابنک قدرینی تنقیص ایده‌جک یولده نشریاتی کندی اثرینه رقلام عد ایتکده مرافق انصاف دکدر.

میسورلر مدرسه‌الواعظین طبعیه‌سندده مسقط اولمشدر. — مدرسه‌الواعظین طبعیه‌لرینک بیانیه‌نظراً بوراده بولنان میسیونرلردن بری هر کون تعطیل زمانلرنده ایچرویه کیره‌رک معهود رساله‌لردن توزیع ایدیورمش؛ شایان تأسف که نه اداره، نه ده طبعیه‌لر عقل و منطق دائره‌سندده بو حریری بردها قبودن ایچری آفاق باصهامق اوزره یمین ایتدیره‌میورلر. مع مافیه میسیونرک اوصورتله حرکتی مدرسه‌الواعظین ایچون بردرس عبرت‌در. چونکه اونلرک وظیفه‌سی‌ده عینیه اولیه اولاجق‌در. آتیاً فصل برخط حرکت تعقیب ایتک لازم کله‌جکنی کورسونلر.

عراق :

مدح طوبی‌قلمی. — عراق غزته‌لرنده اوقوندیغنه کوره حکومت، بغداد حوضه‌سندده کی قبائک ساحلرینی طوبلامقده‌در. آنکلتره حکومتی‌ده مسقط طرفلرنده کی اهالی اسلامیه‌نک ساحلرینی طوبلایورمش.

بصره کورفرزنده انکلتیره - فرانسه اتفاقی. — بصره کورفرزی سواد حلنده سلاح قاچاقچیلرینک اوکنه کچک ایچون فرانسه ایله آنکلتره حکومتلری آراسنده اتفاق ایدیلش اولدیغنی روایت اولنیور.

بین القبائل اویغونلر قلمر. — بغداددن بیله‌یریلدکنه کوردرمزی وصال بکارک قوماندنده‌سندده اوله‌رق «سماوه» طرفلرنده اجرا ایدیلن حرکات عسکریه‌نک قطعی بر تأثیری کوریه‌مه‌مشدر. ابراهیم ناجی بکک قوتلی و سریع آتشلی

سبیل الرشاد . — زوالی قارده شلریز ایچون آجیماق المزدن کلز . بز بونلرک یوزندن پک عظیم فلا کتله معروض قالدی ایسه کده ، حس اخوت ، وجدان دینی مز ، ینه بوقارده شلر ایچون آجیمنی امر ایدیور . دون دولت اسلامیه نك اك مهم ، اك شایان افتخار بررکنی اولان آرناوود مسلمانلرینک بوکون اسلامیت مرکزندن آیریلوبده برخرستیان قرالک اطرافنده طویلانه لری نه قادار فجیعدر . دون خلیفه حضرتلرینک قومانداسی آلتنده « لاله الا الله » ترانه سیله جهاد ایدن ، اعلاى کلمه الله ایچون چالیشان ، شهادتی ، الله اوغورنده فدای نفس ایتکی جانه منت بیان اوغور ، فداکار آرناوود دلاورلرینک بوکون صلیبی برقرالک خاج چیقاره رق اعلاى کلمه کفر ایچون ویره جکی قوماند آلتنه کیرمسی نه قادار مدھشدر ! دون « لاله الا الله » یازیلی براسلام بایراغی آلتنده طویلانان آرناوود مجاهدلرینک ، بوکون قارده قوشلی قرال بایراغی آلتنده اجتماع ایتلری نه فلا کتدر !..

فی الحقیقه بوکون موجود اولان مسلمانلرک قسم اعظمی مع التأسف خرستیان قرالارینک تحت تابعیتلرینده بولنیورلر ؛ برچوق مسلمان مملکتلری خرستیان قرال وایمپراطورلرینک تحت اداره لرینده در . فقط آرناوودلرک قرالی ایله سائر مسلمانلرک حالری آراسنده عظیم فرقلر وارد . مثلاً روسیه جاری ، روسلرک قرالیدر . مسلمانلرک مملکتلری ده زورله روسلرک الله کچمش ، مملکتلری روس ایمپراطورلنی داخلنده قالمشدر . بوضورتله ایسترایسته مز روس تحت تابعیتنده قالمشدر . یوقسه هیچ بر وقت روس ایمپراطوری ، مسلمانلرک قرالی دکدر . مسلمانلر آنی هیچ بر وقت قرال انتخاب ایتمه مشلدر . مسلمانلرک قراله اولان تابعیتلری بر بیعت رسمیه دن باشقه برشی دکدر ؛ روسیه ایمپراطوری روسیه ده کی بوتون اورتودوکس ملتلرینک ممثلی اولمغه برابر هیچ بروقت مسلمانلرک ممثلی عد اولماز . بونک بویله اولدیغنی بر روسیه لی مسلمان ده بیلیر ، قرالده آکلار ...

فقط آرناوودلرک قرالنی بویله دکدر . بوکون آرناوودلر مسلمان اولمق شرطیله آرناوودلرک اکثریت عظیمه سنی تشکیل ایدرلر . غیر مسلم آرناوودلر بالنسبه سسلری ایشیدیلیمه جک درجه ده اقلیتده درلر . شو حالده آرناوودلرک بر مسلمان مملکتیدر . بناء علیه بومسلمان مملکتینک ، بو مسلمانلرک ممثلی ده البت مسلمان اولمق لازم کلیردی . برمسلمان ملتنی فصل اولورده برخرستیان تمثیل ایده بیلیر ؟ ایمانلی قلب طاشیان مسلمانلرک شخصیت معویه سی فصل اولورده حاجلی برخرستیانده تجلی ایده بیلیر ؟ پاپالقی مقامنده بر یهودی ، خلافت کرسیسنده بر خرستیان فصل جائز کوریلیمه یور ایسه مسلمان اولان آرناوودلرک ممثلی ده خرستیان اولماز . مکرکه اوتده بروده سویله ندیک کی ، آرناوودلرک اکثریت عظیمه سی خرستیانلنی قبول ایله ارتداد ایتسه لر ، که بوامکان اخلنده دکدر . یاخود پرنس وید اهتدا ایتلی که بوحادثه آز چوق برشکل منطق آلمش اولور .

بوحقیقتلر سیاسی احتراصلر آلتنده بوغولان خرستیان دولتلرنجه

تقدیر ایدیلیمه یور ، تقدیر ایدیلک ایستیمیلیمه یورسه ، عجباً اصل ایشه علاقه دار اولان آرناوود مسلمانلرنجه ده اهمیتله تالق اولمیه یورمی ؟ آرناوود مسلمانلرنده حقیقتاً حیت دینییه بوقدر اکسیکیمیدر ؟ حقیقتاً عالمک دیدیکی کی ، اسلامیت آرناوودلرده حقیقه یرلشمه مه شمی ؟ — فقط بز بوجوتی بکده قبول ایدمه یز . شو حالده بولا قیدی نی ؛ خرستیانلر طرفندن اویناسیلان بو او یونه ، ده ا دوغروسی آرناوودلرک مسلمانلرگه قارشى اجرا ایدیلن بوحقارتیه قارشى آرناوودلرجه بویون اکیلیمه سنی نه ایله تفسیر وایضاح ایتله ی ؟

عجباً آرناوودلر حقیقتاً خرستیان قراله اتباع ایده جکارمی ؟ خرستیان قرالی کندیلرینه ولی اتخاذا ایده جکارمی ؟ حضرت الالهک قرآن کریمنده صراحتاً نهی بویوردیغنی [۱] بومناسبتسنزلکی ارتکاب ایده جکارمی ؟ کندیلرینده بونی یایه جق قدر برجسارت کوردکلری صورتنده فصل مسلمان اولدقلرینی ادعا ایده بیله جکار .. قرآن کریمی او قویان ، قرآن کریمه ، پیغمبره ، یوم آخرته ایمان ایدن کیمسه لرک بر غیر مؤمنه بیعت ایتلرینی بز آکلایمه یورز . بزیم بوکا عقلمز ایرمه یور . آرناوود قارده شلرجه ده بواجبه مسئله نك یقینده تقدیر ایدیلیمه سی مأمولدر . مسلمان قالمق ایستلرسه البت تقدیر ایتله ی ده ایجاب ایدر . یوقاروده درج ایدلدیکی وجه — له شمالی آرناوودلرکده کی احوالده بونی تأیید ایدیور . یوق آرناوودلنی تشکیل ایدن اکثریت عظیمه ده ، اها — لیده بونی آکلایمه جق قدر اولسون بر حس دینی انکشاف ایتمه مش ایسه ، دقیقه فوت ایتهدن بوخصوصی آکلایان مسلمانلرک ، آرناوود قارده شلرینی ارشادده بولمهلری لازم کلیر . بوکون هر مسلمانک طانییدینی ، کوروشدیک آرناوود قارده شلک بوخصوصه کی حس وفکرینی اوقشا — مه سی ، تنویر ایتمه سی نماز قیلیمق ، حج ایتک کی بر فرض دینیدر . باب مشیختک اوراق حواله سیله ، اسکیلکی ، بطائی ادامه ایله مشغول اولمقدن زیاده بوکی اساس دیانتیه تعلق ایدن مسائلی ایضاح ایتمه سی ایجاب ایدردی . هله علمانک ، بواجهلرک بوخصوصه افکار عمومیه یی تنویر ایتهلری ، حتی ایجابنه کوره (که بوکون ایجاب ایتشدر) ناصل یایوب یایوبده آرناوودلرگه قدر کیتمه لری ، کوی کوی دولاشه رق مسئله یی آرناوود مسلمانلر آکلایملری لازم کلیردی . هله بویوک ، کوچوک آرناوود بواجهلرک بوکون بورالیده دوردرق وقت کچیرمه — لری ، همشهرلرینک حالرینی اونوتمه لری قطعاً جائز اولماسه کرک . بوکی مسئله لری دوشونه میهن ، تقدیر ایدمه یور کیمسه لر حس دینی ، ذوق دینیدن محروم عد ایدیلکلری کی ، امور مسلمینه اهتمام ایتیه ن کیمسه —

[۱] یا ایها الذین امنوا لاتخذوا بطانه من دونکم لایالونکم خیالاً ودوا ما عنکم قد بدت البغضاً من افواهم وما تخفی صدورهم اکبر قد بینا لکم الايات ان کنتم تعقلون
یا ایها الذین امنوا لاتخذوا الذین اتخذوا دینکم هزوا ولعباً من الذین اتوا الکتاب من قبکم والکفار اولیاً واتقول الله ان کنتم مؤمنین سورة مائده
ام حسبتم ان تتركوا ولما یعلم الله الذین جاهدوا منکم ولم یخذلوا من دون الله ولارسوله ولا المؤمنین ولیجة والله خیر بما تعملون سورة توبه

بوگونلرده محکمه یه ویردکلی ، حتی جزای نقدی یه بیله محکوم ایتدیر . دکلری معلومدر . دیمک اولیورکه هر طرفده بردن باشلادیلر . کچنلرده سبیل الرشاد طرفندن نشر ایدیان مدافعهلری مکتب تفیض طلبه سندن احسان افندی نیک بک اوغلی طرفلرند خرسایانلره توزیع ایتدیکنی کورن میسونرلر مومالییه بواشدن واز کچرسه ایجه یاره ویره جکلری ، حتی محمود اسعد افندی نیک ده بواشدن واز کچمه سنی مصرأ تکلیف ایتشلددر . احسان افندی بونلره لایق اولدینی جوابی ویردیکی کبی ، بزده اعلان ایدیورزکه محمود اسعد افندی مدافعهلرینه باشلایه جق در . بز شوکا تأسف ایدیورز ، که بو حریفلر هفته ده اون اون بش رساله نشر ایتدکلری حالده بزم ورثه انیامزحالا سکوت ایدیورلر ! یالکز سکوت ایله قالسه لر اوکاده بیک کره تشکر ایدمکچز ؛ سبیل الرشاد ک اراسیرا بو بولده کی نشریاتی و بونشریات طولایسیله بعض آجی حقیقتلری اورته یه قویمه سی بیله اشمزازلرینی موجب اولیور .

بوسنه :

اهنرا . — اسلاوونیالی دوکتور « دیمتری - قونیه وچ » ایله صربستانده « سمهدرو » ده معلمک ایدن زوجه سی اولغا ، اخیراً کندی قناعت وجدانیهلری نتیجه سنده دین مبین اسلامی قبول ایدمک بوسنده « برچقا » قصبه سنده شریعت احمدیه یه توفیقاً تجدید نکاح وبتکرار اسلاوونیایه عودت ایتشلددر . بویکی ایکی دینداشی تبریک ایدر وسعادت دارینه مظهریتنی تمی ایله رز .

آفریقا :

اسلامیتک سرعتم انشاری . — آمریقا غزته لرند او قوندیغنه کوره (متودیست) پروتستان میسونرلرندن اولوب آفریقادا سکزی آی سیاحتدن سوکره بو کره نیویورقه عودت ایتش اولان پیسکوپوس ژورژف هرچل ، آفریقادا اسلامیتک فوق المأمول برصورتده توسع وانتشاری نشر دین ایتمکده اولان میسونر هیئتلرنجه وخرستیان کلیسالرنجه موجب اندیشه بر مسئله تشکیل ایتدیکنی و بو خصوصده خرسایانلرک اسلامیه قیاساً بک کریده قالدیغنی بیان ایتشدر .

انگلتره :

بریتانیا اطرنلرند نور اسلامیت لغانه ایدرور . — لوندردن یازیلدیغنه کوره ، انگلتره نیک اکن زکیکن واصل عالیه سنه منسوب اولوب علمیه ، فضلیله ، اخلاقیه تمیز ایدن لورد هدلینک اسلامیتی قبولی ، دین مبین اسلامک انگلیزلر آراسنده صیق صیق موضوع بحث ایدیلسنه سببیت ویرمشدر . آغیر باشلی بعض انگلیزلر آراسنده اسلامیه قارشی بر میل اویانمقده در . کچنلرده جمعیت اسلامیه نیک تشبیله جمعه نمازی کستون سالوننده ادا ایدیلشدر . یکی مسلمان لورد هدلی ده جمعه نمازنده حاضر بولنه رق برخطبه ایراد ایتشدر . خواجه کمال الدین بک نمازی آتام

لرده بزدن سایلمزلر . شوخالده وظیفه دینیهلری ایضا ایتمین خواجهلری بز نصل اولورده علمای اسلامیه دن ، حتی بزدن عد ایدمک بیاورز ؟ جناب حق همزه توفیق ، هدایت احسان ایلسون !

مصر :

میسونرلر « المنار » صامینک محاکمه سی . — قارئین کرامجه معلوم . درکه بوسنه لرده میسونرلر بک دهشتلی برصورتده ابراز فعالیت ایتمکده درلر . هله مصرده بک ایلری کیتدکلری ، حتی ازهرده تحصیل علم ایله مشغول اولانلری بیله تنصر ایتدیرمه یه چالیشدکلری متعده دفعه لر یازمش ایدک . مصرده بونلره قارشی اکن زیاده مجاهدده بولنان « المنار » مجله سی ایدی . هله ایکی سنده نبری « دوکتور صدق » امضاسیله نصرانیه دأثر متادیا نشر ایدیان مقالات ، آله بولنان تورات و انجیل نامنده کی خرافات مجموعه لرینک آرتیق ذره قدر براهیتی اولدینی اورته یه قویدینی جهته میسونرلر بوکا قارشی شق شفه ایدمه یه جک برحاله کایر کلز بونک اوزرینه « لورد کیچز » ه مراجعت ایدرک « المنار » مجله سنک انتشاری منع اولومسنی ، صاحب امتیازی ایله بو مقالات مهمه یی یازان « دوکتور صدق » افندی نیک محکمه یه ویرلمسنی طلب ایدرلر . محکمه مشارالیه یی جلب ایدرک استجواب ایدر . بو محاکمه دن بحث ایدن صاحب مجله دیورکه :

« نصرانیت پروپاگانداچیلرینک مصرده متعده مکتبلری وار ؛ هر سینه یوزلرجه کتاب و رساله نشر ایدیورلر ، که ایچلری قرآن کریمه ، حضرت پیغمبره طعن و تشنیع ایله طولودر . کرک بو مکتبلرده ، کرک قونفرانسلرده ، کرک نشر ایتدکلری کتب و رسالده تعقیب ایتدکلری یکانه مسالک مسلمانلری اسلامیتدن تنفر ایدرک تنصر ایتدیرمک در . منارده نصرانیت علینده نشر اولنان شیلردن طولانی استجواب اولندق ؛ وجواباً دیدک که : بوبابده بزم موقعمز تجاوزی دکل ، تدافعی در ؛ یعنی بواشه اکن اول میسونرلر باشلادیلر ؛ بزم یازدیغمزدن بیک قات نضله سنی اونلر بزم کتابمه ، دینمه قارشی - همده بی ادبانه برصورتده - یازدقدن سوکره درکه بزده کندی میزی مدافعه ایچون بو ایشه مبادرت ایدک . هم بومدافعه شرعا بزه واجبدر ؛ بلکه فرض کفایه در . چونکه مسلمانلردن بعضلری چیقوبده دینلری علینده وقوع بولان بو تجاوزه قارشی مدافعه ده بولنمه یه جق اولورسه ، هبسی ده کناهکار اولورلر .

بونکله برابر بوتجاوزلر سکوت ایتدیکی تقدیرده بزده سکوتی ترجیح ایدیورز . ایشک اکن فنا جهتی ، بز اونلرک پیغمبرینه ، اوکا نازل اولان کتابه قارشی طعن و تشنیع ایتدیکنمز ، حتی بو بولده وقوع بولاجق نشریاتی کفر عد ایتدیکنمز حالده اونلر طوغریدن طوغری یه قرآن کریمه ، نبی ذیشان افندیمه کفر ایدیورلر ، سوکیورلر ... »

فلاکته باقکیزکه کندی مکتبلریمزده بیله دینمزی سرستجه مدافعه ایتدیرمه جکلر . استانبولده انتشار ایدن یومی رفقا منرک برینده

طرف الہیدن امر ایدیلہ سی غیر ممکن شیلر وارد (؟) مجلس اعیانہ اعطا اولونان لایحہ دہ ایسہ دین اسلامک تدریسی ایچون خزینہ دولتن تخصیصات طلب اولونیور . بوطاب روسیہ دہ اسلامیتک موقعی خرسیتانلغک موقعنہ چیقارمغہ مساویدر، خرسیتانانی انکار ایدن دینلر روسیہ دہ هیچ حقوق و معاونتہ مظہر اولہ ماز . . .

بو اسلام دشمنی متعصبک تکلیف و مطالعاتنہ (۶۵) قدر اعضا دہا التحاق ایشدر ، لہ اگر طقوز اعضا دہا التحاق ایتسہیدی لایحہ مذکورہ رد ایدیلہ جکدی .

افغانستان :

افغانستانہ معلم ایستہ یور . - کابلہ منتشر سراج الاخبار رفیق محترمزدہ اوقوندیغہ کورہ : افغانستان حکومتی کابلہ مؤسس مدرسہ حبیبہ ایچون درت معلم ایستہ یور :

(۱) حکمت ، کیمیا ، نباتات ، حیوانات ، طبقات الارض معلمی ، بونلری اوقوتہ حق معلمک حکمتلہ کیمیادن الئدہ دیپلومایی اولمسی ، دیگر صایدیغمز فنلر، عائدہ معلومات کافیہ سی بولونمسی شرطدر، آیدہ اوچیوز رویہ معاش ویریلہ جکدر .

(۲) جغرافیا ، تاریخ عمومی ، بالخاصہ تاریخ اسلام ایلہ عصر حاضر تاریخی معلمی ، بو معلم بر مکتب عالیدن دیپلومایی اولہ حق ، تاریخ عمومی ایلہ تاریخ اسلام و جغرافیادہ معلومات مکملہ سی بولنہ جقدر، معاشی ایکیوز الی رویہ در .

(۳) رسم و خریطہ چیزمک معلمی ؛ دارالمعلمیندن اعلا درجہ دہ شہادتنامہ سی اولہ جقدر ، معاشی یوز یکر می رویہ در .

(۴) فنی ال ایشلری معلمی ؛ دارالمعلمیندن مأذون بولنہ حق ، معاشی یوز یکر می رویہ ،

شرائط لازمه : معلمک مسلمان اولمسی ، کافی درجہ دہ فارسی بیلمسی لازمدر . بولسانہ وقوف تامی یوقسہ بیلہ هیچ اولمازسہ جوجققرہ مرانی ، ویرہ جکی درسی آکلادہ بیلملی در . معلم هویتی ؛ محل اقامتی ؛ هانکی مکتبدن مأذون ایسہ اورادن استحصا ایلدیکی اہلیتنامہ صورت مصدقہ سنی افغان حکومتی معین السلطنہ سی نامنہ ارسال ایتلی در . منظور عالی اولدقن صوکر شایان قبول کورولورسہ همان بولہ چیقمسی ایچون خرجراہی کندیسنہ کوندریلہ جکدر .

محمد عاکف بک مصر و مدینہ یہ سیاحتی

باش محررمز محمد عاکف بک افندی صالی کونی برای سیاحت مصرہ عزیمت بویورمشلردر ؛ عودتلرندہ مدینہ منورہ یہ اوغرایہ رق علیہ الصلاۃ والسلام افندیمرک لیلہ مقدسہ ولادتلرندہ اورادہ بولونہ . جقدردر . جناب حق توفیقار ، سلامتلر ویرسین .

«توسیع طباعت» مطبعہ سندہ
باصیلشد

ع . اشرف ادیب

ایدنجه آباق اوزرہ قالقہرق ویقونت بودور ، مستر ستہ نلی ، مارکی ، مارکیزلیلی رانون نامندہ کی محترم ذاتلرکدہ قبول اسلام ایلہ مشرف اولدہ . قلیخی اعلان ایتدی ، یوکسک طبقہ دن ایکی خانمکدہ اسلامیتلریخی اعلان ایتک تشبندہ اولدقلیخی علاوہ ایتدی . حاضرین التحاق ایدن یکی قاردہ شلر ایچون غائبانہ دعالر ایتدیلر ؛ آنلر ایچون الہدن ین و برکت ایتدیلر . صوکر ا بیاض صاچلی ایری یاری، وقور لورد ہدلی یوزندہ نور ایمان پارلادینی حالہ قالقہرق خطبہ ایرادینہ باشلادیلر :

« بوقولای فقط پاک ، تمیز، عینی زمانہ معقول ، ہم الی اولان دین مبین اسلامک بوتون انکترہ دہ انتشاریخی آرزو ایدیورم . بک زیادہ سہودیکم ملتکدہ بودینی قبول ایدہ رک قلیلریک نورلانمسی ایستہ یورم . بن ، عمرمک مساعد اولدینی قدر بوخصوصہ چالشمقندن دہ کیرودورمہ جنم . ذاتا چالشیورم دہ . برچوق دوستلرم ایلہ مخبرہ ایدیورم ؛ دوستلرم دہ اسلامیتہ قارشی بویوک انجذاب کورہ رک سہوینیورم، اللہم جد و ثنار ایدیورم، یقیندہ اسلامیتلریخی اعلان ایدہ جکلریخہ تبشیر ایدہ بیلیم ، شوقدر وارکہ کندیلرینہ بوخصوصہ عجلہ ایتہ ملریخی یازدم . ہمجنسلی اولان انکیزلردن چکجکری مشقتلری، عائللہ لری طرفندن کورہ جکری استتقاللری خاطر لاتدم . یکی بردینی، بالخاصہ اسلامیتی قبول ایدن کیمسہ نک متوکل ، ہر درلو احوالہ قارشی متحمل اولمسی لازمدر . بودہ آلیشمقلہ ، ادمانلہ ، نور ایمانک قلبدہ چوغاللہ سیلہ اولہ بیلیر . بن بوخصوصی کندمہ تجربہ ایتدم . الحمدللہ کندیمی صاغلام بولدم . . . بن اسلامیتی بویوک ومقدس بردین اعتقاد ایدیورم . اسلامیتک فوقندہ بردین موجود بولنہ میہ جغندہ قائم . ایستہ بونک ایچون ، سوکیلی ملت ، وطنداشلرم آراسندہ باشقہ بردینک انتشار ایتش بولنسنہ بک زیادہ متأسفم . فقط نہ چارہ کہ زوالی ماتمہ دین مسیحی دن ماعدہ بردین ایریشمہ مش ، کندیلرینہ باشقہ بردین تبلیغ ایدیلامشدر . . .

صوکر لورد ہدلی خواجہ کال الدین بکہ توجیہ خطاب ایدہ رک : « دین مبین اسلامک نشری خصوصندہ کی شرف تقدم ذات عالیلرینہ عائددر . بوتون مسلمان قاردہ شلریمرک ، سزک موقعیتکیز ایچون دعالر ایدہ جکلرندن امین . . .» بویورمشلردر .

روسیہ :

روسیہ مجلس اعیانہ اسلامیتہ مجاز . - روسیہ حکومتی، روسیہ دہ کی مکاتب حربیہ نک اسلام شاگردانہ علوم شرعیہ نک تعلیمی ایچون لازم کلن تخصیصاتی بر لایحہ قانونیہ ایلہ پارلامنتودن طلب ایتک مجبوریتندہ قالیر ، پارلامنتودہ بونی قبول ایدوب مجلس اعیانہ کوندریر . فقط لایحہ مذکورہ یہ مجلس اعیانہ شدتلہ اعتراض ایدیلیر . وبومناسبتلہ اسلامیتہ قارشی بک مناسبتسز تعرضات وقوع بولور .

(وارشہ) ارشیسقبوبوسی (نیقولای) لایحہ مذکورہ یہ شدتلہ اعتراض ایدرک برچوق تفوہاتدہ بولنش وازجلہ دیمشدر کہ :

« حربیہ نظارتک تدریسات شرعیہ ایچون طلب ایتدیکی تخصیصات جزوی بر شی ایسہ دہ مسئلہ نک اہمیتی تخصیصاتک آزلغندہ وجوغلغندہ اولمایوب بلکہ اساس اعتباریلہ روسیہ خزینہ سندن دین اسلامک تدریساتی ایچون تخصیصات ویریلہ سی جائز اولوب اولماہ سندہ در ، بزم اعتقاد مزہ نظراً بوتون بی آدم ایچون دین الہی آنجاق بر دانہ در کہ او دخی خرسیتانلقدر (!) اسلامیت ایسہ الہی دکلد (!) چونکہ اسلامیتدہ